

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра всесвітньої історії та філософії

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

СУЧАСНА ІСТОРІЯ КРАЇН ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ ТА ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

підготовки бакалаврів

підготовки бакалавра

спеціальності 014 – середня освіта (історія), 032- Історія та археологія

освітньо-професійної програми Середня освіта. Історія, правознавство, Історія та археологія

Луцьк 2020

Силабус навчальної дисципліни «Сучасна історія країн західної Європи та Північної Америки» підготовки бакалаврів, галузі знань – 01 освіта / педагогіка, спеціальності – 014 середня освіта (історія), 032– Історія та археологія

Розробник: Людмила Стрільчук, доктор історичних наук, професор.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії та філософії (протокол №.....5..... від ..22.10..... 2020 р.)

Завідувач кафедри

Стрільчук Л.В.

© Стрільчук Л., 2020

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна / освітньо-наукова/ освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	галузь знань – 01 освіта / педагогіка 032 – Історія та археологія	Нормативна Рік навчання – четвертий Семестр – восьмий
Кількість годин 150 год Кредитів 5	спеціальність 014 – середня освіта (історія) освітньо-професійної програми – Середня освіта. Історія, правознавство	Лекційні – 34 год. Практичні (семінарські) – 34 год. Індивідуальні Самостійна робота – 72 год. Консультації – 10 год
ІНДЗ	освітній рівень - бакалавр	Форма контролю – екзамен
Мова навчання – українська		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові Стрільчук Людмила Василівна

Науковий ступінь доктор історичних наук

Вчене звання професор

Посада професор

Контактна інформація телефон (моб.) + 38 (050) 7074524;

e-mail strelczuk@ua.fm , Strilchuk.Lyudmila@vnu.edu.ua

Розклад занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис дисципліни

Анотація курсу. Програма навчальної дисципліни укладена відповідно до освітньо-наукової програми – середня освіта, історія, правознавство підготовки бакалавра в галузі знань– 01 освіта / педагогіка за спеціальністю – 014 середня освіта (історія) та 032 – Історія та археологія і охоплює період сучасної історії країн Західної Європи та Північної Америки, зокрема політичну та соціально-економічну історію, а також міжнародні відносини країн регіону та їх культурний розвиток.

Курс «Сучасна історія країн Західної Європи та Північної Америки» є однією із фундаментальних дисциплін у системі підготовки у вищих учбових закладах фахівців з історії. Його ґрунтовне опанування, зокрема вивчення історичних процесів та явищ, аналіз формування та функціонування системи міжнародних відносин, потрібне не лише для якісної історичної освіти, але й для загальної орієнтації у світовій історії. Курс дозволяє чітко усвідомити взаємозв'язок політичного, соціально-економічного стану суспільств, що вивчаються, історичних традицій, ідеології та культури країн Західної Європи та Північної Америки.

Пререквізити (попередні курси, на яких базується вивчення дисципліни). Для ефективного засвоєння дисципліни «Сучасна історія країн Західної Європи та Північної Америки» студент повинен попередньо або паралельно вивчити дисципліни «Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки» та «Нова та новітня історія країн Азії, Африки та Латинської Америки», «Сучасна історія країн Центральної та Східної Європи».

Мета і завдання навчальної дисципліни. Метою вивчення курсу слід уважати ґрунтовне засвоєння студентами закономірностей зародження, розвитку і змін типів і форм державно-правових систем та соціально-економічного і культурного розвитку країн Західної Європи та Північної Америки у новітню добу.

Результат навчання (компетентності).

ІК: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми сучасної історії у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов;

ЗК 1: Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2: Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3: Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові) компетенції (ФК):

ФК 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

ФК 2. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

ФК 3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

ФК 4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

ФК 5. Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

ФК 6. Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.

ФК 7. Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.

ФК 8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні соціальні події та явища.

ФК 9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

ФК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

ФК 11. Здатність здійснювати та організовувати археологічну діяльність.

ФК 12. Здатність робити відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів, організовувати археографічну діяльність, роботу в архівах та

музеях, державних наукових та науково-дослідних установах у відповідності з прийнятими правилами та нормами.

Програмні результати навчання

1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.
3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.
4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.
5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.
6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.
8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.
9. Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.
10. Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.
11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.
12. Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.
13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.
14. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.

сн/н	Назва теми	Аудиторні та позааудиторні заняття (денна форма)			
		Лекції	Практичні заняття	Консультації	Індив робота
Змістовий модуль I					
Країни Західної Європи та Північної Америки у період між світовими війнами.					
1.	Завершення першої світової війни та її наслідки.	2		2	2
2.	Версальська система повоєнного світоустрою	2	2		2
3.	Вашингтонська система повоєнного світоустрою	2			2
4.	Революція в Німеччині 1918 – 1919 років.		2		
5.	США в період «проспериті»		2		2

6	Епоха «Нового курсу» в США	2			2
7.	Канада у період між двома світовими війнами		2		2
8.	Італія у період фашизму (1922 – 1943 рр).		2		2
9.	«Малі країни» Західної та Північної Європи у міжвоєнний період.	2			2
10.	Великобританія у 1918 – 1939 рр.: основні тенденції політичного та соціально-економічного розвитку	4		2	2
11.	Франція у 1918 – 1939 рр.		2	2	2
12.	Третій Рейх у Німеччині: особливості політичної системи та економічний розвиток		2		2
13.	Міжнародні відносини у переддень Другої світової війни	4	2		2
14.	Політика умиротворення агресора та її наслідки		2		2
15.	Друга світова війна (1939–1945 рр.)	2			2

Змістовий модуль II

Західна Європа та Північна Америка 1945 – 2020 рр.

16.	.Формування повоєнного міжнародного порядку	2			2
17.	Країни Заходу і трансформації системи міжнародних відносин в останній третині ХХ – на поч. ХХІ ст.	2	2		2
18.	Економічна та політична інтеграція у Західній Європі (1945 – 2013)		2		2
19.	Німецька проблема в 1945 – 1990 рр.		2	2	2
20.	Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії		2		2
21.	ФРН та НДР (50-80- ті рр.ХХ ст)	2	2	2	2

22.	Сполучені Штати Америки 1945 – 1980 рр.		2		2
23.	Карибська криза в американо-радянських відносинах	2			2
24.	Американо-радянські відносини 80-х років ХХ століття: історичні уроки та настанови	2	2		2
25.	Франція 1945 – 2020 рр.	2			2
26.	Канада 1945 – 2020 рр.		2		2
27.	Італія у період 1945 – 2020 рр.	2			2
	Всього:	34	34	10	72

Завдання для самостійного опрацювання

Видами самостійної роботи студентів є підготовка до лекційних та семінарських занять, підготовка до проміжного контролю та виконання індивідуальних завдань (включає опрацювання першоджерел, підготовки обраного виду роботи).

Індивідуальні науково-дослідні завдання

Видами ІНДЗ у межах курсу «Сучасна історія країн Західної Європи та Північної Америки» є: виступи на наукових конференціях; участь у інтернет-конференціях; участь у Всеукраїнських та регіональних олімпіадах; реферат з теми (розділу) або вузької проблематики; розробка тестових завдань з тематики курсу; підготовка комп'ютерних презентацій з окремих тем; написання есе, виконання творчих завдань.

VI. Політика оцінювання

Складанню модульного контролю передують відпрацювання «н» та оцінок «2» і «1». Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (як-от лікарняний). Студенти подають для оцінювання лише результати власної роботи. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту лише за умови дотримання коректного показника запозичень (не більше 20 %). Списування під час контрольних робіт та іспитів / заліків заборонені (у т. ч. через використання мобільних пристроїв). Технічні засоби можуть бути застосовані лише за необхідності цитування джерел. Відвідування занять є обов'язковим компонентом, який враховується при проведенні підсумкового оцінювання. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, участь у наукових конференціях) навчання може відбуватися у on-line за погодження з керівником курсу.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді усного екзамену на якому студент може отримати до 60 балів залежно від повноти та обґрунтованості відповідей. У ході складання іспиту студент має дати відповідь на три запитання.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
A	90-100 Відмінно
B	82-89 Дуже добре
C	75-81 Добре
D	67-74 Задовільно
E	60-66 Достатньо
FX/ F	1-59 Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

- Барнашов, И. Маргарет Тетчер и Жак Делор: полемика по вопросам углубления процесса европейской интеграции (вторая половина 1980-х гг.) // Вестник Европы. – 2005. – № 16. Режим доступа: <http://magazines.russ.ru/vestnik/2005/16/bu6.html>
- Браницкий, А. Г. Интерграционные процессы в Западной Европе в 1955 – 1966 гг.: Успехи и болезни роста // Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского. Серия: История. Политология. Режим доступа: http://www.unn.ru/pages/e-library/9999-0200_West_MO_2003_1/27.pdf
- Интернетресурс Історія об'єднаної Європи. – Ч.1 // <http://h.ua/story/58125/>
- Офіційний сайт Європейського Союзу. Режим доступу вільний: http://europa.eu/int/comm/economy_linance.htm
- Офіційний сайт журналу «Європа» – Режим доступу вільний: www.delrus.ccc.eu.int/em/44/eu01_40.htm <http://europa.eu> <http://www.eu-history.leidenuniv.nl> <http://www.ena.lu/mce.cfm>

Література

- Агафонова, Г. А. Позиция США по проблемам мирного урегулирования на Московском совещании министров иностранных дел в декабре 1945 г. // Американский ежегодник. – М., 1981. – С. 187 – 209.
- Абреу Рамиро Х. Куба : канун революции / Рамиро Х. Абреу; Под ред. О. Т. Дарусенкова. – М., 1987. – 301 с.
- Аппатов, С. И. Политика США в германском вопросе после Второй мировой войны // Американская историография внешней политики США, 1945 – 1970. – М., 1972. – С. 179 – 211.
- Ахалкаци, Д. С. Берлинский кризис 1948 г. в советско-американских отношениях // США: экономика, политика, идеология. – 1991. – № 8. – С. 39 – 49.
- Алексеев, Д. Ч. Европейское объединение угля и стали / Д. Ч. Алексеев, А. П. Михайлов. – М., 1960.
- Арах, М. Европейский Союз: видение политического объединения. – М., 1998.
- Баркарод, К.- Д. Европейская интеграция. Происхождение и развитие ЕС. – М., 1998.
- Белецкий, В. Н. За столом переговоров: Обсуждение германских дел на послевоенных международных совещаниях и встречах. – М., 1979.
- Бейли, Дж. Поле битвы – Берлин / Дж. Бейли, С. Кондрашев, Д. Мерфи. – М., 2002.
- Ватлин, А. Ю. Германия в XX веке. – М., 2002. – С. 130 – 175.
- Висков, С. И., Кульбакин, В. Д. Союзники и «германский вопрос». 1945 – 1949. / С. И. Висков, В. Д. Кульбакин. – М., 1990.
- Волков, В. К. Германский вопрос глазами Сталина (1947 – 1952) // Волков, В. К. Узловые проблемы новейшей истории стран Центральной и Юго-Восточной Европы. – М., 2000.
- Германская история в новое и новейшее время. – М., 1973. – Т. 2.
- Долгилевич, Р. В. Вопрос о статусе Берлина. 1944 – 1990 годы // Новая и новейшая история. – 2011. – № 3. – С. 34 – 53.
- Дюррозель, Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших часів. – К., 1997
- Дашичев, В. И. О том, как это было // Свободная мысль. – 2000. – № 2. – С. 52 – 67.
- Елисеев, М. Г. Бонн и ГДР (1949 – 1969 гг.). – Минск, 1975.
- Евгеньев, Е. Ф. Западноевропейская интеграция: некоторые итоги и перспективы // Новая и новейшая история. – 1973. – № 1. – С. 31 – 47.
- Европа: новое начало. Декларация Шумана. 1950 – 1990 гг. Европа и проблема расширения. – М., 1994.
- Европейские сообщества: проблемы единого рынка, экономического и политического союза. – М., 1989.
- Европейское сообщество: регулирование интеграционных процессов. – М., 1986.
- Европейское экономическое сообщество: двадцатилетие Римского договора: Реф. сб. / Отв. ред. Ю. А. Борко. – М., 1978. – Ч. 1 – 2.
- Журков, А. А. Великобритания и проблемы западноевропейской интеграции / А. А. Журков, И. П. Фаминский. – М., 1970.

- Западная Европа: политическая и военная интеграция. – М., 1984.
- Западноевропейская интеграция: проекты и реальность. – М., 1986.
- Зуев, В. Н. Англия и «Общий рынок». – М., 1988. История европейской интеграции (1945 – 1994). – М., 1995.
- Кайдерлинг, Г. Берлин. 1945 – 1975. / Г. Кайдерлинг, П. Штульц. – М., 1976.
- Келлер Дж. Секреты штази: История знаменитой спецслужбы ГДР. – Смоленск, 2000.
- Кондрашев, С. Берлин, 17 июня 1953 года // Международная жизнь. – 2003. – № 6. – С. 151 – 161.
- Николаев, П. Л. Политика США, Англии и Франции в германском вопросе. 1945 – 1954 гг. – М., 1966.
- Николаев, П. Л. Политика Советского Союза в германском вопросе. 1945 – 1954. – М., 1966.
- Новик, Ф. И. Установление дипломатических отношений между СССР и ФРГ // Отечественная история. – 1995. – № 6. – С. 106 – 119.
- Новик, Ф. И. «Оттепель» и инерция холодной войны (Германская политика СССР в 1953 – 1955 гг.). – М., 2001. Орлова, М. И. ГДР: рождение и крах. – М., 2000.
- Остерман, К. США и события 17 июня 1953 года в ГДР // Вопросы истории. – 1999. – № 11 – 12. – С. 49 – 66.
- Павлов, А. И. Германский вопрос: содержание и основные этапы развития (1941 – 1990). – Одесса, 1999.
- Павлов, Н. В. История современной Германии. 1945 – 2005. – М., 2006. Патрушев, А. И. Германия в XX веке. – М., 2004. – С. 320 – 323.
- Петелин, Б. В. Был ли план объединения Германии? // Вопросы истории. – 2002. – № 12. – С. 149 – 153.
- Петелин, Б. В. Конрад Аденауэр – патриарх германской политики // Новая и новейшая история. – 2006. – № 3. – С. 142 – 169.
- Платошкин, Н. Н. Жаркое лето 1953 года в Германии. – М., 2004 Рихтер, Дж. Советская политика в отношении Германии в период бериевского междуцарствия: новая оценка // Холодная война: Новые подходы, новые документы. – М., 1995. – С. 182 – 206.
- Родович, Ю. В. О «ноте Сталина» от 10 марта 1952 г. по германскому вопросу // Новая и новейшая история. – 2002. – № 5. – С. 63 – 79.
- Россия и Германия в XX веке / Под ред. К. Аймермахера, Г. Бордюгова, А. Фолькерт. В 3-х т. – Т. 3: Оттепель, похолодание и управляемый диалог. Русские и немцы после 1945 года. – М., 2010.
- Станков, Н. Н. ГДР и ее восточные соседи: Становление отношений с Польшей и Чехословакией: 1949 – 1955. – Саратов, 1991.
- Тимошенкова, Е. П. Послевоенная Германия в советской политике (1945 – 1955 гг.): взгляд российских и германских историков // Новая и новейшая история. – 2006. – № 6. – С. 46 – 55.
- Тимченко, Я. Берлінський червень 1953 р. // Політика і культура. – 2001. – № 5. – С. 42 – 43.
- Уильямс, Ч. Аденауэр – отец новой Германии. – М., 2002.
- Филитов, А. Почему Семенов жалеет патроны? Волнения в Берлине в июне 1953 года / А. Филитов, З. Водопьянова // Родина. – 2002. – № 10. – С. 109 – 112.
- Филитов, А. М. Германский вопрос: от раскола к объединению: Новое прочтение. – М., 1993. Филитов, А. М. СССР и ГДР: год 1953-й // Вопросы истории. – 2000. – № 7. – С. 123 – 135. Филитов, А. М. Сталинская дипломатия и германский вопрос: последний год // Сталинское десятилетие «холодной войны». – М., 1999.
- Филитов, А. М. Советская политика в германском вопросе (1953 – 1956 гг.): Три основные парадигмы / А. М. Филитов, Т. В. Домрачева // Холодная война: Новые подходы, новые документы. – М., 1995. – С. 240 – 257.
- Филитов, А. М. Советский Союз и германский вопрос в период позднего сталинизма (к вопросу о генезисе «сталинской ноты» 10 марта 1952 г.) // Сталин и холодная война. – М. 1998. – С. 315 – 349.
- Хавкин, Б. Л. Берлинское жаркое лето 1953 года // Новая и новейшая история. – 2004. – №

2. – С. 159 – 174.

Шерстяной, Э. Вызревание политического кризиса в ГДР в 1953 году: По материалам высших партийных и государственных органов ГДР и Советской Контрольной Комиссии в Германии // Новая и новейшая история. – 2006. – № 2. – С. 34 – 57.

Шемятенков, В. Г. Европейская интеграция: Учебное пособие. – М., 2003.

Шенин, Р. К. Западноевропейская интеграция: Учебное пособие. – М., 1998.

Эммерсон, М. Зачем европейскому Сообществу экономический и валютный союз // Экономика и организация промышленного производства. – 1991. – № 11. – С. 165 – 173.